

NAČRTI KAKOVOSTI ZRAKA + MOBILNOSTNI NAČRTI

- Kaj je slab zrak? Kakšne so posledice?
- Pravne osnove
- Kaj so viri delcev
- Ukrepi URE in OVE
- Ukrepi trajnostna mobilnost
- Ukrepi gospodarstva
- MOBILNOSTNI NAČRT

Kaj je slab zrak?

- Onesnaženemu zraku – dejavniku tveganja za nastanek bolezni je stalno ali občasno izpostavljen vsak prebivalec velikih mest Evrope.
- V Evropi je približno 90 % mestnega prebivalstva izpostavljena prekomernim vrednostim prašnih delcev, NO_2 , O_3 in benzena.

Sestava delcev

- **kovine** (železo, baker) – poškodujejo dedni material, povzročijo vnetje
- **organska topila** – poškodujejo dedni material, rakotvorne
- **biološki material** – (virusi, deli rastlin) – povzročijo vnetje, alergično reakcijo
- **reaktivni plini** – (ozon) – poškodbe tkiva
- v veliki večini delcev je glavna komponenta **ogljik**, na tega pa so lahko dodani številne primesi (povzročajo draženje, kronično vnetje, vezivne spremembe, pljučno fibrozo).

VIR: Inštitut za varovanje zdravja

Posledice stalne izpostavljenosti delcem PM₁₀ (več kot **35** dni na leto):

- Povečano število obolenj dihal
- Zgodnejša smrt vseh prebivalcev 6-8 mesecev
- Še zgodnejša smrt posebej ranljivih skupin (otroci, starejši in ljudi z boleznimi dihal)

Glavne pravne osnove področja urejanja kakovosti zraka

1. Zakon o varstvu okolja (24. člen)
2. Direktiva 2008/50/ES (13. in 23. člen)
3. Odloki o načrtih kakovosti zraka (uredbeni del + priloga: Načrt kakovosti zraka skladno z zahtevami direktive)

Kaj je Načrt kakovosti zraka?

- Definira območje
 - Določa vire delcev
 - Načrtuje ukrepe glede na vire delcev v treh stebrih:
 1. URE in OVE
 2. Trajnostna mobilnost
 3. Ukrepi gospodarstva, podporni in drugi ukrepi
- VELJAVNOST NAČRTOV JE 3 LETA**

Območje in viri delcev

- **OBMOČJE:** „uradno“ območje mesta - občine
- **VIRI DELCEV:**
 - Glavnino virov 2/3 (povprečno v Sloveniji) – male kurilne naprave
 - 1/3 promet (motorji, obraba pnevmatik in cestišča, obraba zavor,...)

Ukrepi URE in OVE (1)

1. Zmanjšati porabo toplotne energije (pozimi) z boljšo toplotno izolacijo stavb
2. Določitev podobmočij s prednostnimi načini ogrevanja:
 - Daljinsko ogrevanje
 - Ogrevanje z zemeljskim plinom
 - DOLB
 - Zamenjave zastarelih malih naprav s sodobnimi ali s TČ

Ukrepi URE in OVE (2) – male kurilne naprave

- Pravilno dimenzioniranje in pravilna montaža
- Pravilno vzdrževanje
- Pravilno kurjenje
- Pravilna priprava drv
- Kurjenje z gorljivimi odpadki – delovanje inšpekcijskih služb + ozaveščanje

Trajnostna mobilnost

- ZDAJ: večina osebnega transporta z osebnimi motornimi vozili (z negativnim trendom tudi za naprej)
- NATO: obrniti piramido na: 1/3 avti + 1/3 JPP + 1/3 kolesarstvo in pešhoja
- Spodbude države + spremembe potovalnih navad (**tudi preko mobilnostnih načrtov**)

Ukrepi gospodarstva

- Gospodarstvo – prostovoljni ukrepi:
- *Uveljavitev sistema ravnanja z okoljem*
- *Zmanjševanje ubežnih emisij*
- *Spodbujanje tehnologij BAT*
- *Zmanjševanje prašenja deponij, gradbišč in vozni površin podjetij*
- *Zaščita površin z različnimi materiali, ki so odprti*

Podporni in drugi ukrepi

- Ozaveščanje, izobraževanje, komuniciranje
- Delovanje inšpekcijskih služb
- *Ozelenitev mesta*
- *Vzpostavitev posebnega spletnega mesta za kakovost zraka*
- *Vključitev zagotavljanja kakovosti zraka v občinske akte*

Finančni viri za izvajanje načrtov

- Prebivalstvo – gospodinjstva
- Lokalne skupnosti
- Javne službe + koncesionarji
- Gospodarstvo
- Država s svojimi spodbudami

Spodbude države - viri

- 1. Podnebni sklad** (toplotna izolacija stavb, male kurilne naprave, avtobuse emisijskega razreda EURO VI)
- 2. Kohezijska sredstva 2014-2020** (CPS, kolesarske steze, ureditev postajališč,...)

PRIPRAVE NA IZDELAVO NOVIH NAČRTOV KAKOVOSTI ZRAKA 2017-2020

1. Ambicija doseganja in stalnega vzdrževanja skladnosti
2. Bolj usmerjeni –osredotočeni ukrepi
3. Večja koordinativna in operativna vloga države
4. Gospodarstvo: obvezno izvajanje nekaterih izbranih ukrepov

Mobilnostni načrt

- Po načrtih kakovosti zraka naloga države, da izdelava vzorec in ga pošlje lokalnim skupnostim, javni upravi in gospodarskim družbam – MOP izdelal vzorec
- Vsi večji poslovni subjekti javne uprave in gospodarskih družbe izdelajo Mobilnostni načrt in ga uresničujejo (kriterij: nad 50 zaposlenih)

Cilji mobilnostnega načrta

- Zmanjšati potrebo po prevozu ljudi in transportu dobrin:
- S pomočjo svetovnega spleta (za odjemalce in stranke zmanjšane potrebe dobaviteljev, strank....) po prevozih
- Prehod zaposlenih od osebnega avt. na trajnostno mobilnost + delo na daljavo

Postopek izdelave načrta

- Odločitev vodstva
- Določitev “upravitelja” načrta
- Izvedba časovno kratke analize stanja + potovalnih navad zaposlenih
- Priprava načrta + sprejem načrta s strani odločevalcev
- Seznanitev zaposlenih
- Izvajanje načrta

Skupine ukrepov

- Upravljalški ukrepi, ozaveščanje in komuniciranje
- Na področju izrabe možnost svetovnega spleta (opravitev posla na daljavo + delo od doma)
- Pešhoja
- Kolesarstvo
- JPP

Preprosta oblika načrta

- **obrazec:**
- vsebina ukrepa
- nosilec
- sodeluje
- stroški
- rok izvedbe

HVALA ZA POZORNOST!